

**BELİRLİ SÖZLEŞMELERİN DÖVİZ CİNSİNDEN VEYA DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK
DÜZENLENME YASAĞI
12 EKİM 2018**

KAPSAM

- 1567 Sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun
- Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar
- 85 Sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar
- Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No:2008-32/34)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No:2018-32/51)

ARTIK BELİRLİ SÖZLEŞME TÜRLERİNİN DÖVİZ CİNSİNDEN VEYA DÖVİZE ENDEKSLİ DÜZENLENMESİ YASAK!

- **13 Eylül 2018** tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan 85 Sayılı Karar ile Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar’ın 4. maddesine ; «**Türkiye’de yerleşik kişilerin, Bakanlıkça belirlenen haller dışında, kendi aralarında menkul ve gayrimenkul alım satım, taşıt ve finansal kiralama dahil her türlü menkul ve gayrimenkul kiralama, leasing ile iş, hizmet ve eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden ve dövize endeksli olarak kararlaştırılamaz**» bendi eklenmişti.
- Buna müteakip, 32 Sayılı Karar’a Geçici Madde 8 eklenerek 85 Sayılı Karar’ın yürürlüğe girmesinden önce düzenlenen ve hala yürürlükte olan yasak kapsamına giren sözleşmelerin döviz cinsinden kararlaştırılan bedellerinin 30 gün içerisinde sözleşmeyi düzenleyen taraflarca TL olarak yeniden belirlenmesi gerektiği belirtilmişti.
- Son olarak, 6 Ekim 2018 tarihinde yayımlanan Tebliğ* ile 85 sayılı Karar kapsamında bulunan sözleşmeler, 85 sayılı Karar kapsamında bulunmayan sözleşmeler ve 85 sayılı Karar’ın uygulamada kafalarda soru işareti oluşturan bölümlerine dair açıklık getirildi.

* Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No:2008-32/34)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No:2018-32/51) Erişim: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/10/20181006-4.htm>

- **13 Eylül 2018** tarihli **85 Sayılı Karar'ın** esas amacı; dalgalanan döviz kuruna karşı ticaret ve üretim faaliyetlerinin devamlılığını sağlamak, borç alacak ilişkisini dengelemek ve tarafların haklarını korumak ya da başka bir ifadeyle piyasa çarklarını sekteye uğratmadan döndürmektir. Yayımlanan bu kararın ardından sözleşme düzenleyen tarafların kafalarında; Türkiye’de yerleşik kişilerin kimler olduğu, hangi sözleşmelerin TL cinsinden düzenleneceği ya da karar öncesi düzenlenmiş sözleşmelerin TL cinsine çevrilirken hangi kurun baz alınması gerektiği şeklinde sorular oluşmuştu.
- **6 Ekim 2018** tarihinde Karara ilişkin yayımlanan **2018-32/51 no.lu Tebliğ** ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

- 85 Sayılı Karar kapsamında açıklık getirilmesi gereken ifadeler ele alınacak olursa;

i. Türkiye’de Yerleşik Kişiler:

- Yapılan düzenlemede yer alan “**Türkiye’de yerleşik kişiler**” ifadesi akıllarda soru işareti yaratabilmektedir. Bu kapsamda “Türkiye’de yerleşik kişiler” 32 Sayılı Karar’ın 2. maddesinde «*Yurtdışında işçi, serbest meslek ve müstakil iş sahibi Türk vatandaşları dahil Türkiye’de kanuni yerleşim yeri bulunan gerçek ve tüzel kişileri*» şeklinde ifade edilmektedir.
- 32 Sayılı Karar’da ifade edilen Türkiye’de yerleşik kişiler tanımından sadece fiziki olarak Türkiye’de bulunan Türk vatandaşları anlaşılmamalıdır. Türkiye’de yerleşik kişilerin yurtdışında; **şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, işlettiği veya yönettiği fonlar, %50 ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler** ile doğrudan ya da dolaylı olarak sahipliklerinde bulunan şirketler de Türkiye’de yerleşik olarak değerlendirilmektedir (Tebliğ 20. Madde).
- Tebliğ’in 20. maddesi uyarınca Türkiye’de yerleşik olan bir kişinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak sözleşme düzenleyebilmesi için yurtdışında ayrı bir şirket kurması ya da ortak olması durumu da yasak kapsamına alınmıştır. Başka bir ifadeyle Tebliğin etrafından dolanma ihtimali bu madde ile minimize edilmeye çalışılmıştır.

ii. Dışarıda Yerleşik Kişiler:

- Türkiye’de yerleşik sayılmayan gerçek ve tüzel kişilerdir.
- **Dışarıda yerleşik kişilerin** Türkiye’de bulunan; **şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin** taraf olduğu iş ve hizmet sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak **kararlaştırılabilecektir** (Tebliğ 16. Madde).
- Başka bir ifadeyle dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de kurmuş oldukları şube vb. organizasyonlar veya %50 ve üzeri pay sahibi oldukları şirketler, sadece iş ve hizmet sözleşmelerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak yapabilmektedirler. Düzenleyecekleri diğer tüm sözleşmelerini TL cinsinden düzenlemekle zorunlu tutulmaktadırlar.
- Tebliğ kapsamında taraflardan birinin Türkiye’de yerleşik olmaması durumunda düzenlenecek sözleşmelerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenlenmesi mümkündür.

iii. Döviz:

- Efektif dahil yabancı parayla ödemeyi sağlayan her türlü hesap, belge ve vasıtaları olarak tanımlanmaktadır.

1. Döviz Cinsinden veya Döviz Endeksli Olarak **Düzenlenemeyecek Sözleşmeler:**

a. Gayrimenkul Satış ve Kiralama Sözleşmeleri:

- Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında düzenleyecekleri, Tebliğde belirlenen haller dışında, konusu **serbest bölgeler dahil** yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan, konut ve çatılı iş yeri dahil **gayrimenkul satış ve kiralama** sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmeden kaynaklanan diğer yükümlülükler döviz cinsinden ve döviz endeksli olarak **belirlenemeyecektir** (Tebliğ 1. ve 2. Madde).
- Tebliğ maddesinde yer alan “gayrimenkul” ifadesi, Türkiye’de bulunan taşınmazları ifade etmektedir. Serbest bölgede bulunan taşınmazların da Türkiye sınırları içerisinde bulunduğu kabul edilmektedir.

b. Taşıt Satış ve Kiralama Sözleşmeleri:

- Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında düzenleyecekleri, Tebliğde belirlenen haller dışında **iş makineleri*** dahil konusu **taşıt satışı** ve **kiralaması** olan sözleşmelerin sözleşme bedeli ve sözleşme bedelinden kaynaklanan diğer yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak **düzenlenemeyecektir** (Tebliğ 6. ve 7. Madde). Fakat, 13 Eylül 2018 tarihinden önce düzenlenmiş bulunan iş makineleri dahil taşıt kiralama sözleşmeleri istisna kapsamındadır. Başka bir ifadeyle, 13 Eylül 2018 tarihinden önce iş makineleri dahil taşıt kiralama sözleşmesi düzenlenmiş ise bu sözleşmelerin TL cinsine çevrilmesi **gerekmemektedir** (Tebliğ 22. Madde). Örneğin, sondaj amaçlı kullanılan bir motorlu kule iş makinesi olarak değerlendirilirken, motorsuz bir kule menkul mal olarak değerlendirilmektedir.

- *İş Makineleri: 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nda «Yol inşaat makineleri ile benzeri tarım, sanayi, bayındırlık, milli savunma ile çeşitli kuruluşların iş ve hizmetlerinde kullanılan; iş amacına göre üzerine çeşitli ekipmanlar monte edilmiş; karayolunda insan, hayvan, yük taşımada kullanılmayan motorlu araçlardır» şeklinde tanımlanmıştır. Kazı makinelerinden damperli kamyonlara kadar bahse konu tüm taşıtlar iş makineleri kapsamında yer almaktadır.

c) Hizmet Sözleşmeleri:

- Hizmet sözleşmesi, 6098 Sayılı Borçlar Kanunu'nun 393. maddesinde düzenlenmiş olup; «*Hizmet sözleşmesi, işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle iş görmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir*» şeklinde ifade edilmektedir. Bu kapsamda; yurtiçi yerleşikler arasında Tebliğde belirlenen haller dışında **danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dahil** hizmet sözleşmelerinde, sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak **kararlaştırılamayacaktır** (Tebliğ 4. Madde).
- 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nda "**hizmet**" kavramı düzenlenmiştir fakat konusu "hizmet" olan her şeyi "hizmet sözleşmesi" olarak kabul etmek doğru değildir. Bu kapsamda değinilmesi gereken bir başka husus da günümüzde sık rastlanan grup içi borçlanma hareketleridir. Şirketler finansman ihtiyaçlarını banka gibi finans kurumlarından karşılayabildiği gibi çeşitli nedenlerle kendi grup şirketlerinden de karşılayabilmektedir. Vergi idaresi grup içi borçlanmaları "finansman temini hizmeti" olarak değerlendirmektedir. Bu durumun gelir/gider boyutunu örtülü kazanç dağıtımı yoluyla transfer fiyatlandırması hükümleri açısından değerlendirmekte ve "hizmet" olarak kabul ettiği için Katma Değer Vergisine tabi tutmaktadır. 32 Sayılı Karar açısından düşüncemiz söz konusu grup içi borçlanma hareketlerinden doğan bu hizmete yönelik yapılan sözleşmelerin, hizmet sözleşmesi olarak değerlendirilme riski bulunduğundan; Maliye ve Hazine Bakanlığı nezdinde netlik kazanana kadar grup içi borçlanmaların mümkün olduğu kadar döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak yapılmamasıdır.
- Sonuç olarak; grup içi borçlanma hareketlerinden kaynaklanacak kur farkları ve faiz giderlerinin kanunen kabul edilmeyen gider yazılması, finansman temini hizmeti verilmesi sonucu doğacak KDV'nin vergi mükellefleri açısından reddi gibi olası sorunların yaşanmaması için kanun koyucu tarafından bu konunun netleştirilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

d) İş Sözleşmeleri:

- İş sözleşmesi, 4857 Sayılı İş Kanunu'nun 8. maddesinde «İş sözleşmesi, bir tarafın (işçi) bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın (işveren) da ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşmedir» şeklinde ifade edilmektedir.
- Bunun yanı sıra işçi ücretleri hakkındaki düzenleme anılan kanunun 32. maddesinde yapılmıştır. Kanun maddesi uyarınca; ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkak kural olarak TL ile işyerinde veya özel olarak açılan bir banka hesabına ödenir. Ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkak, **yabancı para olarak kararlaştırılmış ise** ödeme günündeki rayice göre TL ile ödeme yapılır. Kanun maddesinden anlaşılağı üzere işçi ve işveren tarafından düzenlenen iş sözleşmesinde ücret, döviz cinsinden kararlaştırılabilir.
- 4857 Sayılı İş Kanunu uyarınca iş sözleşmelerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenlenmesi salık verilmiştir ancak 32 Sayılı Kararda yapılan değışiklik ile bu durum yasaklanmıştır.
- Türkiye'de yerleşik kişiler; **yurt dışında ifa edilecekler dışında** kalan iş sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlölüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak **kararlaştırılamayacaktır** (Tebliğ 3. Madde).

e. Eser Sözleşmeleri:

- Eser sözleşmesi, 6098 Sayılı Borçlar Kanunu'nun 470. maddesinde «*Eser sözleşmesi, yüklenicinin bir eser meydana getirmeyi, iş sahibinin de bunun karşılığında bir bedel ödemeyi üstlendiği sözleşmedir*» şeklinde ifade edilmektedir. Bir yüklenici ile anlaşarak bir bina ya da kat karşılığı inşaat yaptırmak, iş yerindeki makinelerin bakım ve onarımını bu işleri yapan kişilere yaptırmak, tedavi amacı dışında yapılan her türlü estetik işlemi, bir mimara proje çizdirilmesi ya da konserin düzenlenme işinin üstlenilmesi eser sözleşmeleri kapsamındadır.
- Yurtiçi yerleşikler arasında, Tebliğde belirtilen haller dışında eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve sözleşmeden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak **kararlaştırılamayacaktır** (Tebliğ 5. Madde).

f. Kıymetli Evraklar (Poliçe-Bono-Çek):

- Sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılamayan sözleşmeler kapsamında düzenlenecek kıymetli evraklarda yer alan bedellerin döviz cinsinden veya dövize endeksli belirlenmesi **mümkün değildir** (Tebliğ 18. Madde).
- Bunun yanı sıra, döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenlenmiş bir kıymetli evrak hakkında itiraz ancak lehbara edilebilecektir. Söz konusu Tebliğ uyarınca dayandığı sözleşmenin TL'ye çevrilmesi nedeniyle ciroyla el değiştiren yani tedavülde olan kıymetli evrağın (poliçe-bono-çek) da TL'ye çevrilmesi gerekmemektedir.

2. *Döviz Cinsinden veya Dövizle Endeksli Olarak **Düzenlenebilecek** Sözleşmeler*

a. *Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmeleri:*

- 32 Sayılı Karar'ın 17. maddesi kapsamında döviz geliri olmayan Türkiye'de yerleşik kişiler yurt dışından döviz kredisi kullanamamaktadır. Fakat aynı maddenin alt fıkralarında bu durumun istisnaları düzenlenmiştir. İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlere ilişkin bağlantılarını ve muhtemel döviz gelirlerini tevsik etmek kaydıyla, son üç mali yılda döviz geliri olmayan Türkiye'de yerleşik kişilerin tevsik ettikleri muhtemel döviz gelirleri toplamını aşmayacak şekilde döviz kredisi kullanmaları mümkündür. Bunun yanı sıra kullanım tarihinde kredi bakiyesi 15 milyon ABD doları veya üzerinde olan Türkiye'de yerleşik kişilerce kullanılacak döviz kredileri istisna kapsamında tutulmaktadır.
- Aynı Karar'ın 17/A maddesi uyarınca Türkiye'de yerleşik finansal kiralama şirketlerinin kararda yer alan maddelere aykırı olmaması koşuluyla Türkiye'de yerleşik tüzel kişiler ile yurt dışında yerleşik kişilerle yapacakları finansal kiralama işlemlerine ilişkin bedeller döviz üzerinden belirlenebilmektedir.
- Yukarıda detaylandırılan maddeler kapsamında Türkiye'de yerleşik kişiler finansal kiralama sözleşme bedellerini döviz cinsinden belirleyebileceklerdir (Tebliğ 10. Madde). Başka bir ifadeyle dövizle borçlanabilen tüzel veya gerçek kişiler finansal kiralama sözleşmesi yapabilmektedir.
- Bunun yanı sıra, **Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilere ilişkin finansal kiralama sözleşmelerinde**, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövizle endeksli olarak **kararlaştırılabilecektir** (Tebliğ 9. Madde).

b. Hizmet Sözleşmeleri:

- Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri (Tebliğ 4a Maddesi),
- İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile **döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler*** kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri (Tebliğ 4b Madde),
- Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri (Tebliğ 4c Maddesi),
- Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında düzenleyecekleri, Türkiye’de başlayıp yurt dışında sonlanan ve yurt dışında başlayıp Türkiye’de sonlanan elektronik haberleşme ile ilgili hizmet sözleşmeleri (Tebliğ 4ç Maddesi),
- Türkiye’de yerleşik kişilerin; kendi aralarında düzenleyecekleri, bilişim teknolojileri kapsamında yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri ile donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmeleri döviz cinsinden veya dövizle endeksli olarak **kararlaştırılabilecektir** (Tebliğ 8. Maddesi).
- Tebliğin 8. maddesi uyarınca düzenlenen yurt dışında üretilen yazılımlarla ilgili düzenlenen sözleşmelerin döviz cinsinden veya dövizle endeksli olması mümkündür. Tebliğde herhangi bir düzenleme olmamakla beraber, ilgili madde yorumlanacak olursa yurt içinde üretilen yazılımlarla ilgili düzenlenen sözleşmelerin TL cinsinden olması gerekmektedir. Bu noktada siparişe bağlı olarak bir yazılımcı aracılığıyla yazılım üretirmek eser sözleşmesi olarak değerlendirilebilecektir. Bu kapsamda, Tebliğin 5. maddesi uyarınca eser sözleşmelerinin döviz cinsinden veya dövizle endeksli şekilde düzenlenmesinin mümkün olmadığı unutulmamalıdır.

*Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetler, 1 Seri No.lu Döviz Kazandırıcı Faaliyetlerde Damga Vergisi ve Harç İstisnası Uygulaması Hakkında Tebliğ’de düzenlenmiştir. Tebliğ kapsamında Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yer alan yatırım mallarını üreterek Yatırım Teşvik Belgesi sahibi yatırımcılara teslim eden imalatçı firmaların yapacakları satış ve teslimleri, Yap-İşlet Modeli çerçevesinde yapılacak yatırım projelerini üstlenen yerli firmaların yapacakları hizmet ve faaliyetleri, Kamu kurum ve kuruluşlarınca uluslararası ihaleye çıkarılan yatırım malı ve sınai mamullerin ihalesini kazanan imalatçı firmaların üreterek yapacakları satış ve teslimleri, Yurt dışı müteahhitlik, müşavirlik, yazılım ve mühendislik hizmetleri gibi döviz kazandırıcı hizmet projeleri döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlere örnek teşkil etmektedir.

c. Gemi İnşa, Tamir ve Bakım Sözleşmeleri:

- Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin inşası, tamiri ve bakımına ilişkin eser sözleşme bedellerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak **kararlaştırılabilecektir** (Tebliğ 5. Madde).

d. Menkul Satış ve Kiralama Sözleşmeleri:

- İş makineleri dahil taşıt satış ve kiralama sözleşmeleri dışında kalan menkul satış ve kiralama sözleşmeleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak **kararlaştırılabilecektir** (Tebliğ 6. ve 7. Madde). İş makineleri dahil taşıt satış ve kiralama sözleşmeleri dışında kalan her türlü emtianın döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak satışına eskiden olduğu gibi devam edilebilecektir.

e. İş Sözleşmeleri:

- Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin taraf olduğu iş sözleşmelerinde, sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak **kararlaştırılabilecektir** (Tebliğ 11. Madde).

3. Diğer İstisna Tanınan Sözleşmeler

a. Kamu Kurumlarıyla Yapılan Sözleşmeler:

- **Kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin*** taraf olduğu gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama dışında kalan sözleşmelerde, sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri **döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılabilecektir** (Tebliğ 11. Madde).
- **Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası andlaşmaların ifası kapsamında olmak kaydıyla; yüklenicilerin üçüncü taraflarla düzenleyeceği** gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri dışında kalan **sözleşmelerde**, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak **kararlaştırılabilecektir** (Tebliğ 12. Madde).
- Başka bir ifadeyle kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu dövizli işlemlerde yükleniciler, sözleşme kapsamında olmak kaydıyla **gayrimenkul satış ve kiralama sözleşmesinin yanı sıra iş sözleşmelerinin dışında kalan tüm sözleşmelerini** döviz cinsinden veya dövize endeksli şekilde düzenleyebileceklerdir.
- Ayrıca; anılan madde hükmü uyarınca Yap-İşlet-Devret (BOT) ve Kamu Özel Ortaklığı (PPP) modelleri kapsamında yapılan işler ve kamu ihale ve sözleşmelerinin de döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenlenmesi mümkündür.

*Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Şirketleri: Aselsan, Türk Havacılık Uzay Sanayii, Roketsan, Havelsan, İşbir ve Aspilsan.

b. Bankalarla Yapılan Sözleşmeler:

- Hazine ve Maliye Bakanlığının 28.03.2002 tarihli ve 4749 sayılı **Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun** kapsamında gerçekleştirdiği işlemlerle ilgili olarak **bankaların taraf olduğu sözleşmelerde**, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak **kararlaştırılabilecektir** (Tebliğ 14. Madde).
- Başka bir ifadeyle merkezi yönetim dahilinde kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları, kamu iktisadi teşebbüsleri, özel hukuk hükümlerine tabi olan ve sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait olan kuruluşları, fonları, kamu bankaları, yatırım ve kalkınma bankaları, büyükşehir belediyeleri, yerel yönetim kuruluşları gibi ödeme yükümlülükleri Hazine Müsteşarlığınca garanti edilen işler kapsamında düzenlenecek sözleşmelerin de TL olarak düzenlenmesi mümkündür.
- Bankacılık ve sigortacılıkla ilgili söz konusu madde dışında anılan Karar ve Tebliğde herhangi bir hüküm yer almadığından döviz cinsinden veya dövize endeksli kredi sözleşmelerinin ve sigorta poliçelerinin TL'ye çevrilmesine gerek bulunmamaktadır.

c. Sermaye Piyasası Kanunu Kapsamında Yapılan Sözleşmeler:

- Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile bu Kanuna dayalı olarak yapılan düzenlemeler çerçevesinde **sermaye piyasası araçlarının** (yabancı sermaye piyasası araçları ve depo sertifikaları ile yabancı yatırım fonu payları da dahil olmak üzere) **döviz cinsinden oluşturulması, ihracı, alım satımı ve yapılan işlemlere ilişkin yükümlülüklerin** döviz cinsinden **kararlaştırılabilecektir** (Tebliğ 15. Madde).

d. Havacılık Sektöründe Faaliyet Gösteren Kuruluşlarla Yapılan Sözleşmeler

i. Ticari Hava Yolu İşletmeleriyle Yapılan Sözleşmeler:

- Türkiye’de yerleşik yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan ticari havayolu işletmeleri ile işletme ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az %50 hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların Türkiye’de yerleşik kişilerle döviz cinsinden veya dövize endeksli bedeller içeren gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri haricindeki sözleşmeleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenlemeleri **mümkündür** (Tebliğ 17. Madde).

ii. Hava Taşıma Araçlarına Teknik Bakım Hizmeti Veren Şirketlerle Yapılan Sözleşmeler:

- Türkiye’de yerleşik hava taşıma araçlarına, motorlarına ve bunların aksam ve parçalarına yönelik teknik bakım hizmeti veren şirketler ile şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az %50 hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların Türkiye’de yerleşik kişilerle döviz cinsinden veya dövize endeksli bedeller içeren gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri haricindeki sözleşmeleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenlemeleri **mümkündür** (Tebliğ 17. Madde).

iii. Havacılık Sektöründe Hizmet Veren Kuruluşlarla Yapılan Sözleşmeler:

- Türkiye’de yerleşik sivil havacılık mevzuatı kapsamında havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar ile söz konusu kuruluşların kurdukları işletme ve şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az %50 hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların Türkiye’de yerleşik kişilerle döviz cinsinden veya dövize endeksli bedeller içeren gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri haricindeki sözleşmeleri döviz cinsinden veya dövize endeksli bedeller içeren gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri haricindeki sözleşmeleri düzenlemeleri **mümkündür** (Tebliğ 17. Madde).
- Daha yalın bir şekilde ifade edilecek olursa; hava yolu şirketleri, yer hizmeti sağlayan şirketler, teknik bakım hizmeti sağlayan şirketler gibi havacılık sektöründe faaliyet gösteren şirketler ve bu şirketlerin %50’sine sahip oldukları şirketler **gayrimenkul satış ve kiralama sözleşmelerinin yanı sıra iş sözleşmeleri dışında kalan tüm sözleşmelerini** döviz cinsinden veya dövize endeksli şekilde düzenleyebileceklerdir.

4. Tebliğ ile İlgili Diğer Önemli Hususlar

- 32 Sayılı Kararda meydana gelen değişiklik kapsamında düzenlenecek sözleşmelerde istisna kapsamına alınan, ancak **13 Eylül 2018** tarihinden önce düzenlenmiş sözleşmelerin TL cinsine çevrilmesi **gerekmemektedir** (Tebliğ 21. Madde). Örneğin, döviz cinsinden veya dövize endeksli bir menkul satış sözleşmesi varsa bu sözleşmenin TL cinsine çevrilmesi gerekmemektedir.
- Bunun yanı sıra, **istisna tanınan tarafların mutabakatıyla** yeni yapılacak sözleşmelerin **Türk parası cinsinden yapılmasını** veya **mevcut döviz cinsinden veya dövize endeksli sözleşmelerde yer alan bedellerin Türk parası olarak yeniden kararlaştırılmasını** talep etmesi durumunda sözleşmelerde yer alan bedeller Türk parası cinsinden **kararlaştırılabilmektedir** (Tebliğ 25. Madde).
- Ayrıca Tebliğin 24. maddesi 3. bendinde yer alan «sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde tahsili yapılmış veya gecikmiş alacaklar için uygulanmaz» ibaresi yer almaktadır.

5. Karar Öncesi Döviz Cinsinden Belirlenen Sözleşmeler TL' ye Nasıl Çevrilecek?

a. Sözleşmelerin TL'ye çevrilmesine ilişkin çeşitli alternatifler bulunmaktadır. Bunlar;

- Alternatif seçenekler olmakla beraber tercih edilenin taraflarının mutabakata vararak sözleşmeyi TL cinsine çevirmeleridir.

b. Tarafların Mutabakat Sağlayamaması Durumunda:

- Tebliğin 24. maddesi uyarınca, dönüşümde 02.01.2018 tarihindeki Merkez Bankası efektif satış kuru kullanılacak ve 02.01.2018 tarihinden bedelin yeniden belirlendiği tarihe kadar TÜFE aylık değişim oranları esas alınacaktır. Bu rakam **Dolar için 4,5089 TL; Euro için 5,4337 TL'dir.** Hesaplanması ise aşağıdaki tabloda ifade edilmeye çalışılmıştır.

Döviz Cinsi	Efektif Satış	Aylar	Aylık Değişim	Aylık TÜFE Artışına Göre 1 ABD Doları	Aylık TÜFE Artışına Göre 1 EURO
1 ABD Doları	3,7776	Ocak	1,02	$3,7776 * 1,0102 = 3,8161$	$4,5525 * 1,0102 = 4,5989$
1 Avustralya Doları	2,9800	Şubat	0,73	$3,8161 * 1,0073 = 3,8439$	$4,5989 * 1,0073 = 4,6325$
1 Danimarka Kronu	0,61301	Mart	0,99	$3,8439 * 1,0099 = 3,8820$	$4,6325 * 1,0099 = 4,6784$
1 EURO	4,5525	Nisan	1,87	$3,8820 * 1,0187 = 3,9546$	$4,6784 * 1,0187 = 4,7659$
1 İngiliz Sterlini	5,1252	Mayıs	1,62	$3,9546 * 1,0162 = 4,0187$	$4,7659 * 1,0162 = 4,8431$
1 İsviçre Frangı	3,8941	Haziran	2,61	$4,0187 * 1,0261 = 4,1236$	$4,8431 * 1,0261 = 4,9695$
1 Kanada Doları	3,0251	Temmuz	0,55	$4,1236 * 1,0055 = 4,1463$	$4,9695 * 1,0055 = 4,9968$
1 Kuveyt Dinarı	12,7730	Ağustos	2,30	$4,1463 * 1,0230 = 4,2417$	$4,9968 * 1,0230 = 5,1117$
1 Norveç Kronu	0,46608	Eylül	6,30	$4,2417 * 1,0630 = 4,5089$	$5,1117 * 1,0630 = 5,4337$
1 Suudi Arabistan Riyali	1,0133				
100 Japon Yeni	3,3771				

c. Kira Sözleşmelerinin TL Cinsine Çevrilmesi:

- **13 Eylül 2018 tarihinden önce düzenlenen** konut ve çatılı iş yeri kira sözleşmelerinde döviz veya dövize endeksli olarak belirlenen bedeller iki yıllık süre için Türk parası olarak belirlenir. Ancak, Türk parası olarak belirlemenin yapıldığı kira yılının sonundan itibaren bir yıl geçerli olmak üzere; Türk parası olarak belirlenen kira bedeli, **tarafarca belirlenirken mutabakata varılamazsa**, belirleme tarihinden belirlemenin yapıldığı kira yılının sonuna kadar Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenir. Bir sonraki kira yılı Türk parası cinsinden kira bedeli ise, tarafarca belirlenirken mutabakata varılamazsa, önceki kira yılında geçerli olan kira bedelinin Türkiye İstatistik Kurumunun belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenir ve belirlenen Türk parası cinsinden kira bedeli bu fıkra da belirtilen iki yıllık sürenin sonuna kadar geçerli olur (Tebliğ 24. Madde).

- Kira sözleşmelerinin TL cinsine çevrilmesine dair örnek verilirse; 13 Eylül 2018 tarihinden önce düzenlenmiş bir kira sözleşmesinin tarafları sözleşme bedelini TL'ye çevirirken mutabakata varamazlarsa, sözleşmedeki döviz cinsinden veya dövize endeksli kira bedelini 2 Ocak 2018 tarihindeki Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası efektif satış kuru üzerinden TL'ye çevireceklerdir (1 Dolar= 3,7776 TL, 1 Euro= 4,5525 TL). Kira sözleşmesinin 1 Aralık 2017 tarihinde düzenlendiği ve 2000 Dolar olduğu varsayılırsa, 12 Ekim 2018'de (uyarlamanın son tarihi) 2000 Dolar'ın 2018 Kasım ayı için TL karşılığı 7555,20 TL olacaktır (2000 Dolar*3,7776 TL). 1 Aralık 2018 tarihinden sonra ise TÜFE artış oranı dikkate alınacaktır.
- Başka bir örneğe değinilirse; 1 Nisan 2017 tarihinde 1 yıl süreyle düzenlenen bir kira sözleşmesinin 1 Nisan 2018 tarihi itibarıyla TL'ye çevrilmesi gerekmektedir. Şöyle ki, kira bedeli 2 Ocak 2018 tarihindeki Türkiye Cumhuriyeti Merkezi Bankası efektif satış kuru (1 Dolar= 3,7776 TL, 1 Euro= 4,5525 TL) ve 2018 Ocak-Mart TÜFE aylık değişim oranı esas alınarak belirlenecektir. O halde 2000 Dolar olan kira bedeli 2018 Mart ayında 7764 TL olarak belirlenecektir (2000 Dolar*3,8820).

6. 32 Sayılı Kararda Yapılan Değişikliklerin Vergi Kanunları Açısından Değerlendirilmesi

a. Damga Vergisi Kanunu Açısından:

- 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu'nun 10. maddesi kapsamında, damga vergisinin maktu veya nispi olarak alındığı ifade edilmektedir. Bilindiği üzere **nispi vergide kağıtların nevi (türü) ve mahiyetlerine** göre bu kağıtlarda yazılı belli bir para, **maktu vergide, kağıtların mahiyetleri** esastır.
- Döviz cinsinden ya da dövize endeksli şekilde belirlenen sözleşme bedelinin TL cinsine dönüştürülmesinde, sözleşme bedeli artış gösteriyorsa damga vergisi açısından dikkatli olunmasında yarar vardır. Şöyle ki, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu 14. maddesinde «*Belli parayı ihtiva eden mukavelenamelerin değiştirilmesi halinde **artan miktar aynı nispette vergiye tabidir***» ifadesi yer almaktadır. Bu durumda, sözleşme revizyonu ardından sözleşme bedelinde bir artış meydana geliyorsa, artan tutar aynı nispette **(%9.48)** damga vergisine tabi olacaktır. Bunun yanı sıra, yeni belirlenen tutar önceki ile aynı kalıyorsa ya da önceden belirlenen tutardan daha düşük olacak şekilde belirleniyorsa damga vergisi söz konusu olmayacaktır.

- 4857 Sayılı İş Kanunu’nun 8. maddesi uyarınca iş sözleşmeleri damga vergisi ve her çeşit resim ve harçtan muaftır. Bu sebeple revize edilen iş sözleşmelerinden damga vergisi alınmayacaktır.
- Değiniilmesi gereken başka bir husus ise, sözleşme bedeli dışında kalan diğer noktaların da değıştirilebileceğidir. Örneğın; alım satım sözleşmeleri gereğince adet veya miktar hususunda değışiklik yapılması, eser sözleşmelerinde eser özelliklerinin değıştirilmesi, gibi sair bedel dışında herhangi bir hususta değışiklik olması gibi durumlarda damga vergisi yeni bir sözleşme gibi yeniden hesaplanacaktır.
- 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu kapsamında tarafsız üçüncü kişı olarak arabulucunun yardımı ve gözetimi ile sözleşmenin tarafları sözleşmenin yeni koşullarını belirlerse, resmi işlemlerde kullanılmak istenilen “*Anlaşma Belgesi*”nde damga vergisi nispi olarak değil, 2018 yılı için belirlenen **58,80 TL** tutarında maktu olarak ödenecektir.

b. Kurumlar Vergisi Kanunu Açısından:

- Sözleşme bedelinin TL cinsine çevrilmesinden kaynaklanan kur farkı gelir/giderlerinin, kur farkı kapsamında gelir/gider yazılması vergi kanunlarına aykırılık teşkil edebilecek ve mali risk oluşturabilecektir. Dolayısıyla anılan sözleşme uyarınca hesaplanan bu farkların kanunen kabul edilmeyen gider yazılabilme olasılığı bulunduğundan şirket ilgililerinin her bir sözleşmeyi bu düzenleme uyarınca gözden geçirmeleri gerekmektedir.

c. Katma Değer Vergisi Kanunu Açısından:

- KDV iadesi alan vergi mükelleflerinin iade sürecinde gecikme yaşamamaları adına sözleşmelerini gözden geçirmeleri ve varsa döviz cinsinden olanları TL cinsine dönüştürerek vergi dairelerine ibrazını gerçekleştirmeleri **gerekmektedir.**

7. 32 Sayılı Kararda Meydana Gelen Değişikliklerin Endeksleme Açısından Değerlendirilmesi

- Uluslararası piyasalarda fiyatı döviz cinsinden belirlenen kıymetli madenlere ve/veya emtiaya endekslenen ve/veya dolaylı olarak dövize endekslenen sözleşmeler, dövize endeksli sözleşme olarak değerlendirilmektedir. Bu durumda bir sözleşme düzenlenirken dövize endeksli düzenlenememesinin alternatifi kıymetli madenlere veya emtiaya (altın, gümüş, demir, bakır vb.) endekslemek olarak düşünülmemelidir.

8. 32 Sayılı Kararda Meydana Gelen Değişikliklerin İcra-İflas Kanunu Açısından Değerlendirilmesi

- Sözleşme düzenleyen tarafların mutabakat sağlayamaması ve sözleşme kapsamında alacaklı tarafın alacağını tahsil edememesi olumsuz sonuçlar doğurabilecektir.
- Örneğin, araba kiralama üzerine düzenlenen bir sözleşmenin tarafları aralarında mutabakat sağlayamayıp 10 Ekim 2018 tarihinde mahkemeye başvurmuş olsunlar. Kiracı Kasım ayının kirasını ödemiş ve kiraya veren taraf da icra dairesine konuyla ilgili başvuruda bulunmuş olsun, icra dairesi bu durumda sözleşmenin TL cinsine çevrilmediğinden (uyarlama yapılmadığından) sözleşmeye itibar etmeyebilir ya da kira bedelinin o günkü kurdan TL tutarının tahsilini isteyebilir. İcra dairesinin vereceği karara göre ilk durumda kiraya veren taraf, ikinci durumda ise kiracı olan taraf mağduriyet yaşayabilecektir.

9. Sözleşme Bedelinin Süresinde TL Cinsine Çevrilmemesinin Yaptırımı

- Sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması **mümkün olmayan** sözleşmelerde yer alan bedellerin TL olarak taraflarca yeniden belirlenmesi **zorunludur**. Kambiyo mevzuatına aykırılık durumunda uygulanacak cezalar 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun'da düzenlenmiştir.
- 1567 Sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun'un 3. maddesinde; «*Cumhurbaşkanının bu Kanun hükümlerine göre yapmış bulunduğu genel ve düzenleyici işlemlerdeki yükümlülüklerle aykırı hareket eden kişi, üç bin Türk Lirasından yirmi beş bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır*» ibaresi yer almaktadır. Bunu takiben 5326 Sayılı Kabahatler Kanunu gereği 2018 yılı ceza tutarları **5.631 TL** ile **46.964 TL** arasında değişmektedir.

- Sözleşme bedeli başta olmak üzere sözleşmede yer alan her türlü ödeme yükümlülüğünün 12 Ekim 2018 tarihine kadar TL olarak yeniden kararlaştırılmaması durumunda sözleşmenin tüm tarafları yukarıda bahsedilen idari para cezası ile ayrı ayrı yaptırıma maruz kalacaklardır. Buna ilave olarak Kabahatler Kanunu'nun ıçtım hüğümlerine göre birden fazla sözleşmenin uygulanmaya devam edilmesi halinde her dövizli sözleşme için ayrı ayrı idari para cezası uygulanacaktır.
- Bunun yanı sıra, uygulanacak idari para cezasına, suç tarihi ile tahsil tarihi arasında 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre tespit edilen gecikme zammı **(aylık %2)** oranında, para cezasının yanı sıra gecikme zammı da uygulanacaktır.
- Kambyo mevzuatına aykırılık durumunda ise bu konunun takibini Vergi Müfettişleri, Vergi Müfettiş Yardımcıları, Hazine Kontrolörleri ve Stajyer Hazine Kontrolörleri yapmakla yetkilendirilmiştir.

Tebliğ Fıkra No.	Sözleşme Türü	Sözleşmenin Konusu	Döviz Cinsinden Düzenlenip Düzenlenemeyeceği	TL'ye Çevrilip Çevrilmemesi Gerektiği
1	Gayrimenkul Satış Sözleşmeleri	Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında düzenleyecekleri, konusu serbest bölgeler dahil yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan, konut ve çatılı iş yeri dahil gayrimenkul satış sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	Düzenlenemez.	Gereklidir.
2	Gayrimenkul Kiralama Sözleşmeleri	Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında düzenleyecekleri, konusu serbest bölgeler dahil yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan, konut ve çatılı iş yeri dahil gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	Düzenlenemez.	Gereklidir.
3	İş Akdi Sözleşmeleri	Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında düzenleyecekleri ve yurt içerisinde ifa edecekleri, iş sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	Düzenlenemez.	Gereklidir.
		Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında düzenleyecekleri ve yurt dışında ifa edecekleri, iş sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	Düzenlenebilir.	Gerekli Değildir.
4	Danışmanlık, Aracılık ve Taşımacılık Dahil Hizmet Sözleşmeleri	Türkiye’de yerleşik kişilerin; kendi aralarında düzenleyecekleri, danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dahil hizmet sözleşmelerinde, sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	Düzenlenemez.	Gereklidir.
		Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri	Düzenlenebilir.	Gerekli Değildir.
		İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri	Düzenlenebilir.	Gerekli Değildir.

Tebliğ Fıkra No	Sözleşme Türü	Sözleşmenin Konusu	Döviz Cinsinden Düzenlenip Düzenlenemeyeceği	TL'ye Çevrilip Çevrilmemesi Gerekliği
4	Danışmanlık, Aracılık ve Taşımacılık Dahil Hizmet Sözleşmeleri	Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri	Düzenlenebilir.	Gerekli Değildir.
5	Gemilerin İnşası, Tamiri ve Bakımı Dışında Kalan Eser Sözleşmeleri	Türkiye'de yerleşik kişilerin; kendi aralarında düzenleyecekleri, eser sözleşmelerinde bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer yükümlülükleri	Düzenlenemez.	Gereklidir.
		Türkiye'de yerleşik kişilerin; kendi aralarında düzenleyecekleri Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin inşası, tamiri ve bakımına ilişkin sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	Düzenlenebilir.	Gerekli Değildir.
6	İş Makineleri Dahil Taşıt Satış Sözleşmeleri Dışında Kalan Menkul Satış Sözleşmeleri	Türkiye'de yerleşik kişilerin; kendi aralarında düzenleyecekleri iş makineleri dahil taşıt satış sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	Düzenlenemez.	Gereklidir.
		Türkiye'de yerleşik kişilerin; kendi aralarında düzenleyecekleri iş makineleri dahil taşıt satış sözleşmeleri dışında kalan menkul satış sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	Düzenlenebilir.	Gerekli Değildir.
7	İş Makineleri Dahil Taşıt Kiralama Sözleşmeleri Dışında Kalan Menkul Kiralama Sözleşmeleri	Türkiye'de yerleşik kişilerin; kendi aralarında düzenleyecekleri iş makineleri dahil taşıt kiralama sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	Düzenlenemez.	Gerekli Değildir.
		Türkiye'de yerleşik kişilerin, kendi aralarında düzenleyecekleri iş makineleri dahil taşıt kiralama sözleşmeleri dışında kalan menkul kiralama sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşme sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	Düzenlenebilir.	Gerekli Değildir.

Tebliğ Fıkra No	Sözleşme Türü	Sözleşmenin Konusu	Döviz Cinsinden Düzenlenip Düzenlenemeyeceği	TL'ye Çevrilip Çevrilmemesi Gerektiği
8	Bilişim Teknolojileri Kapsamında Yurt Dışında Üretilen Yazılımlara İlişkin Satış Sözleşmeleri ile Donanım ve Yazılımlara İlişkin Lisans ve Hizmet Sözleşmeleri	Türkiye'de yerleşik kişilerin; kendi aralarında düzenleyecekleri, bilişim teknolojileri kapsamında yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri ile donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer yükümlülükleri	Düzenlenebilir.	Gerekli Değildir.
9	Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmeleri ile Gemilere İlişkin Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmeleri	Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmeleri	Düzenlenemez.	Gereklidir.
10	32 Sayılı Kararın Yurt Dışından Temin Edilen Kredilere İlişkin 17 Ve Yurt İçinden Temin Edilen Kredilere İlişkin 17/A Maddeleri Kapsamında Yapılacak Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmeleri	Türk Uluslararası Gemi Siciline Kayıtlı gemilere ilişkin finansal kiralama sözleşmelerinde, sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	Düzenlenebilir.	Gerekli Değildir.
11	İş Sözleşmeleri ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile Vatandaşlık Bağlı Bulunmayan Türkiye'de Yerleşik Kişilerin Taraf Olduğu İş Sözleşmeleri	Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın yurt dışından temin edilen kredilere ilişkin 17 ve yurt içinden temin edilen kredilere ilişkin 17/A maddeleri kapsamında yapılacak finansal kiralama sözleşmelerine ilişkin bedeller	Düzenlenebilir.	Gerekli Değildir.
		İş sözleşmeleri	Düzenlemez.	Gereklidir.
		Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye'de yerleşik kişilerin taraf olduğu iş sözleşmelerinde, sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	Düzenlenebilir.	Gerekli Değildir.

Tebliğ Fıkra No	Sözleşme Türü	Sözleşmenin Konusu	Döviz Cinsinden Düzenlenip Düzenlenemeyeceği	TL'ye Çevrilip Çevrilmemesi Gerekliği
12	Kamu Kurum ve Kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı Şirketlerinin Taraf Olduğu Gayrimenkul Satış ve Gayrimenkul Kiralama Dışında Kalan Sözleşmeler	Kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin taraf olduğu gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama dışında kalan sözleşmelerde, sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	Düzenlenebilir.	Gerekli Değildir.
13	Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Taraf Olduğu Döviz Cinsinden veya Döviz Endeksli İhaleler, Sözleşmeler ve Milletlerarası Andlaşmalar İfası Kapsamında Olmak Kaydıyla; Yüklenicilerin Üçüncü Taraflarla Düzenleyeceği Gayrimenkul Satış, Gayrimenkul Kiralama ve İş Sözleşmeleri Dışında Kalan Sözleşmeler	Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya döviz endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası andlaşmaların ifası kapsamında olmak kaydıyla; yüklenicilerin üçüncü taraflarla düzenleyeceği gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri dışında kalan sözleşmelerde, sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	Düzenlenemez.	Gereklidir.
			Düzenlenebilir.	Gerekli Değildir.
14	Bankaların Taraf Olduğu Sözleşmeler	Hazine ve Maliye Bakanlığının 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında gerçekleştirdiği işlemlerle ilgili olarak bankaların taraf olduğu sözleşmelerde, sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	Düzenlenebilir.	Gerekli Değildir.
15	Sermaye Piyasası Araçları İşlemleri	Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile bu Kanuna dayalı olarak yapılan düzenlemeler çerçevesinde sermaye piyasası araçlarının döviz cinsinden oluşturulması, ihracı, alım, satımı ve yapılan işlemlere ilişkin yükümlülükler	Düzenlenebilir.	Gerekli Değildir.

Tebliğ Fıkra No	Sözleşme Türü	Sözleşmenin Konusu	Döviz Cinsinden Düzenlenip Düzenlenemeyeceği	TL'ye Çevrilip Çevrilmemesi Gerekliği
16	Dışarıda Yerleşik Kişiler ile Serbest Bölgelerdeki Şirketlerin Taraf Olduğu İş ve Hizmet Sözleşmeleri	Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak %50 ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin taraf olduğu iş ve hizmet sözleşmelerinde, sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	Düzenlenebilir.	Gerekli Değildir.
17	Yolcu, Yük Veya Posta Taşıma Faaliyetinde Bulunan Ticari Havayolu İşletmeleri İle İlgili Diğer Bazı İşletmelerin Türkiye'de Yerleşik Kişilerle Döviz Cinsinden Veya Döviz Endeksli Bedeller İçeren Gayrimenkul Satış, Gayrimenkul Kiralama Ve İş Sözleşmeleri Haricindeki Sözleşmeleri	Türkiye'de yerleşik yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan ticari havayolu işletmeleri; hava taşıma araçlarına, motorlarına ve bunların aksam ve parçalarına yönelik teknik bakım hizmeti veren şirketler; sivil havacılık mevzuatı kapsamında havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar ile söz konusu kuruluşların kurdukları işletme ve şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az %50 hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların Türkiye'de yerleşik kişilerle gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri haricindeki sözleşmeleri	Düzenlenebilir.	Gerekli Değildir.

SAYGILARIMIZLA

Sitemizde(cumhurbilenymm.com.tr) paylaşılan vergi ve vergileme ile ilişkili çalışmalarda şahsi görüş ve yorumlarımız yer almaktadır. Sitemizde yer alan bilgi veya verileri kullanmanız sonucunda ortaya çıkabilecek her türlü risk tarafınıza aittir. Sitemiz ve yazarları, söz konusu kullanımdan dolayı (ihmkarlık kaynaklı olanlar da dahil olmak üzere) her türlü özel, dolaylı veya arızı zararlardan ve cezai tazminattan dolayı sorumlu tutulamaz.